

Mali: Muso dɔw bɛ malo bayéléman walisa ka bɔ malo cenni la malo kaannen kɔ

Kunnafoni jesenna Assivavi Agbogbe fe marisi kalo tile19 san 2023 @ 10:18 A ma jate ka bila | kumakelenw datugulen do

Histoire originale: <https://wire.farmradio.fm/fr/farmer-stories/mali-des-femmes-transformant-le-riz-pour-reduire-les-pertes-apres-recolte/>

Jalo ka muso Asetu Tarawele ye muso min sisan ye 56 ye ani den duuru ba do. A sigilen do Seware, Mopiti mara la Mali la a ni jekulu dɔ bɛ baara kɛ yoro min na kabini san 20 njogonnan ka malo bayéléman ka kɛ malo jalani pɛrenpɛren ta ni cɛkɛ ye (min bɛ bɔ banakun na).

An bɛ ntene don dɔ sogomada la ani, iko Tarawele muso Asetu deliman ko do, a taara Takoudi dugu la walisa u ka jekulu ka dumuni bayélémalu jekulu bolofara min bɛ ye ni o tɔgo ko mənəmənī baarakelaw (Fourmis laborieuses) ni o sigira sen kan san 1999. Tarawele muso ye kopertifu njemogɔ ye ani, sogomada in na, jekulu mogow bɛ lajɛ la walisa ka bɛ kelen kelen ka joyoro nɛfɔ i ye.

Tarawele muso ni a baarakemogonw ye baara in dabo walisa ka u ka sigiyorɔ malo bayéléman ka kɛ dumunifén caman ye. U bɛ u seko kɛ walisa ka dɔ bɔ malo cen ta la malo kaannen kɔ malosenecew ani malosenemusow fe u kɛtɔ ka fɛn ferebaliw bayéléman ka kɛ jago kɛ fɛnw ye. .

Tarawele muso bɛ nɛfoli kɛ : « Sani an ka jekulu/ koperatifu ka sigi sen kan [malo min bɛ sənɛ an ka sigida la] nafan tun ma do o la. Min bɛ feere jago kɛla baw ani izinitigiw ma, ni o bora a la, a to tun bɛ fili bolo kɔ fe. »

Walisa ka malo sɔrɔ, Tarawele muso ni a ka muso bayélémalikelaw bɛ se sigida malosenela cew ani musow ma. Tarawele muso bɛ nɛfoli kɛ : « An ni Mopti mara cakeda min nɛsinlen do sɔrɔ ani njinili ma, bɛ baara kɛ njɔgɔn fe. O baara kɛ njɔngɔn in de bɛ malo kaama lase an ma ».

Nka tuma dɔw la an ka jekulu ka kan ka se sənekela cew ani musow ma olu minnu bɛ kerefe duguw la barisa Seware ka malo sənelen tɛ laboli kɛ.

Tarawele muso ni a ka jekulu bɛ se ka malo kaama kilogaramu biiwolowula ni duurun bɔrɛ tan bayéléman dɔgɔkun kɔnɔ ka kɛ fɛn caman ye ani u bɛ u ka fɛn dilanenw feere Mopti mara fan bɛɛ la.

Tarawele muso ko : « fɛn caman bɛ an bolo an bɛ minnu dilan ni malo ye. Malo kaama bɛ bayéléman ka kɛ malo wusu ye, ale fana bɛ bayéléman ka kɛ malo nɛnɛn ye. An bɛ fɛnw dilan minnu bɛ iko kabani ani cɛkɛ. An bɛ malo jɛman bayéléman ka kɛ monikuru ye, basi mugu walima farini mugu min bɛ se ka kɛ gato walima bisikirini ye ».

Jekulu bε baara kε ni feεε caman ye walisa ka se k'a ka fεn dilannenw jumanya mara. Tarawele muso bε jεfoli kε : « Tuma min ni an ye malo kaama minen malosenelaw bolo, an bε a woloma tun walisa ka nɔgɔw bɔ a la sanni an ka a latemén dɔni dɔni funteni la. A tεmεnen kɔ funteni la, an b'a bila tile kɔrɔ walisa k'a ja. O taabolo b'a to an ka se ka malo wusu jεnatɔmɔlen fɔlɔ sɔrɔ. Mansin dɔ bε an bolo min b'a to an bε malo jεnεjεn bɔ ka sɔrɔ an ma sεgεn ba kε, barisa bolola jεnεjεn bɔ feεε bε farikolo fagan ko fɔ kosebe ».

Ni an ye bayεlεmali kε, fεn bayεlεmalenw bε feere dumuni feere butikiw la sigjɔgɔn duguw walima mɔgɔ kelen kelenw ma. Koperatifu bε taa suguw la ani jago kε kεnεw kan jamana kɔnɔ ani jamana kɔ kan malo bayεlεmamalen fεnw feere kεnε minnu kan.

Dr Adama Bamba ye balo ko dɔniba jana ye Yɔrɔso mara kεnεya ko baara yɔrɔ la. Ale ko malo min bε sεnε jamana kɔnɔ ani o malo bε bayεlεman ka kε fεn minnu ye k'olu ka di malo dunbaa cεw ani musow ye. Cakεda min jɔyɔrɔ ye Mali malo ko jεnabɔli ani a sεnεli welewedali ye, o cakεda ta fan fε kεmesarada la Mali malo sεnεlen ye 80% ye jamana kɔnɔ malo dun ta la.

Tarawele muso bε jamana kɔnɔ malo ni a bayεlεmalefεnw ka mandiya sεbεnciya. Ka kεnεn ni a ka fɔ ta ye, ale bε malo min san tuma caman o tε labɔli kε ka kεnεn ni Mopiti mara ka malo bayεlεmalefεnw lajininlen ye.

Musow ka koperatifu bε dεmenba do jamana kɔnɔ malo sεnεlen ninin ta la kosebe. O bε malo sεnεlaw tanga malo marali ma o min ye sababu do min b'a to malo hake dɔ bε cεn malo kaanen kɔ.

Koperatifu ye muso tan ni fila faralen ye jɔgɔn kan minnu bε u ka jεnamaya kow jεnabɔ u kεtɔ ka malo bayεlεmalefεnw feere. U bε tɔnɔ min sɔrɔ o b'a to u ka se ka u yεrew ka musakaw jεnabɔ ani ka janto u ka denmisεn na. Ka jεsin a baarakεjɔgɔn musow ma, Tarawele muso b'a fɔ : « an ka kan ka baara kε ni jijali ye, barisa aw b'a dɔn ko nin baara de sababu la an bε wari sɔrɔ an bε baara kε ni min ye walisa k'an ka magow ani an denw taw jεnabɔ. Ani fana nin baara in de sababu la an bε se ka wari mara. »

Nin kunnaфони in labenna Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (GIZ) ka dεmen barika la, o min bε "Centres d'innovations vertes" ka porogaramu waleya.

Ka damine juman yanfa ka taa kinin yanfa : Korotimi Kamara, Kone ka muso Awa Sidibe, Tarawele ka muso Asetu jalo ani Binta Kulibali, mεnεmεni baarakεlaw (Fourmis Laborieuse) jεkulu mɔgɔw.